

ΕΙΣΔΟΧΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΤΠΕ) ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΕΛΙΟΥ

Των Γεωργίου Βάρκα¹, Βασίλη Κώστογλου², Κωνσταντίνου Παπαρρίζου³

¹ Ο Γεώργιος Βάρκας είναι διευθυντικό στέλεχος του ΟΤΕ – υποψ. διδάκτορας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

² Ο Βασίλης Κώστογλου είναι επ. καθηγητής του τμήματος Πληροφορικής του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης και επιστημονικός υπεύθυνος Γραφείου Διασύνδεσης.

³ Ο Κωνσταντίνος Παπαρρίζος είναι καθηγητής του τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

1. Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) διέκρινε έγκαιρα ότι η πραγματική σύγκλιση των βιοτικών επιπέδων των χωρών - μελών της θα επιτευχθεί με την εφαρμογή πολιτικών για την ενίσχυση των δεικτών που χαρακτηρίζουν την ποιότητα ζωής χωρίς αποκλεισμούς και περιθωριοποιήσεις ομάδων των πληθυσμών που την απαρτίζουν. Επιπλέον, το τεχνολογικό χάσμα μεταξύ ΗΠΑ και ΕΕ έπρεπε οπωσδήποτε να καλυφθεί, ώστε η εμπορική παρουσία της νέας πολιτικής οντότητας στις διεθνείς αγορές, να γίνει έντονη με ανταγωνιστικά χαρακτηριστικά.

Ως βασικό εργαλείο για την προσέγγιση των πιο πάνω στόχων θεωρήθηκαν οι τεχνολογίες της πληροφορικής και των επικοινωνιών (ΤΠΕ). Ο όρος αυτός αποτελεί μετάφραση του αγγλικού όρου «Information and Communications Technologies» (ICT) που εισήγαγε το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Επαγγελματικών Ενώσεων Πληροφορικής (Council of European Professional Societies) για να περιγράψει το σύνολο όλων των συγγενών μεταξύ τους τεχνολογιών της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών. Οι τεχνολογίες αυτές έχουν φθάσει πλέον σε στάδιο ωριμότητας και είναι σε θέση χάρις και στην ευκολία χρήσης τους να διαχέουν τις γνώσεις καταργώντας γεωγραφικά ή πολιτιστικά εμπόδια (Αναστασιάδης, 2000).

Μετά την ολοκλήρωση του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ), με τις δράσεις του οποίου επιχειρήθηκε ο εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης στην Ελλάδα, το Γ' ΚΠΣ με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας» (ΚτΠ) έρχεται να συμπληρώσει τον κύκλο των συντονισμένων προσπάθειών της ΕΕ για την υλοποίηση δράσεων που θα συμβάλλουν στην επίτευξη του προαναφερθέντος στόχου. Αυτό το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έχει καινοτόμο και οριζόντιο χαρακτήρα, 'διαπερνώντας' διαφορετικές κυβερνητικές υπηρεσίες. Αποτελεί σύνολο ολοκληρωμένων και συμπληρωματικών παρεμβάσεων σε διάφορους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, έτσι ώστε να μπορέσουν να λειτουργήσουν καταλυτικά για την ανάπτυξη της ΚτΠ στην Ελλάδα. Στόχος του είναι να εφαρμοστούν τα σημαντικότερα σημεία της 'Λευκής Βίβλου' της ελληνικής κυβέρνησης με τίτλο «Η Ελλάδα στην Κοινωνία της Πληροφορίας: Στρατηγική και Δράσεις» και παράλληλα να επιτευχθούν οι στόχοι που τέθηκαν στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας eEurope και του Σχεδίου Δράσης eEurope 2002 που εγκρίθηκε στο Συμβούλιο Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Φέιρε τον Ιούνιο 2000 (Ελληνική Κυβέρνηση, 1999).

Ως βασικός μοχλός της όλης προσπάθειας θεωρείται η προσφορά ίσων ευκαιριών πρόσβασης στη γνώση και στην ενημέρωση σε κάθε πολίτη που θα επιθυμούσε να δραστηριοποιηθεί στη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας. Είναι προφανής η σημασία των νέων ΤΠΕ για τη δημιουργία μιας κοινωνίας της γνώσης, από την οποία κανένας δεν θα αποκλείεται. Οι ΤΠΕ επιτρέπουν και συμβάλλουν στην ολοένα αυξανόμενη χρήση του διαδικτύου στο σπίτι και στην εργασία. Γενικότερα, ο στόχος των ΤΠΕ είναι να παράσχουν αξιόπιστη πρόσβαση και συμμετοχή στην ΚτΠ σε όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως ταυτότητας και ηλικίας, οπουδήποτε και ανά πάσα στιγμή. Οι ΤΠΕ είναι αυτές που προσφέρουν λύσεις σε σημαντικές κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις σε τομείς όπως η υγεία, το περιβάλλον, η ασφάλεια, η κινητικότητα, η εκπαίδευση, η βιομηχανική ανταγωνιστικότητα και η απασχόληση.

Η ένταξη των έργων στον ευρύτερο σχεδιασμό και η επίτευξη οικονομικών κλίμακας μέσω συνεργιών προϋποθέτουν την εκπόνηση μελετών με τη μορφή Επιχειρησιακών Σχεδίων (ΕΣ), τα οποία θα καταγράφουν τις εξειδικευμένες ανάγκες των φορέων σε όλη την ελληνική επικράτεια. Η σύζευξη των δράσεων που θα προβλεφθούν στα τομεακά και περιφερειακά επιχειρησιακά σχέδια και θα εγκριθούν από την Αρχή

Διαχείρισης, θεωρείται ότι θα αποδώσει άριστα αποτελέσματα και θα ενισχύσει σημαντικά την πρόοδο άλλων σχετικών προγραμμάτων (Papakonstantinou και Collechia, 1996).

Κεντρικός στόχος του συγκεκριμένου ΕΣ είναι η κατά το δυνατό πληρέστερη προετοιμασία του προγραμματισμού της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (ΠΔΜ) για την ανάπτυξη της «Κοινωνίας της Πληροφορίας» στην περιοχή δικαιοδοσίας της. Η συμμετοχή της ΠΔΜ στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας» αποτελεί εξαιρετική ευκαιρία να ξεπεραστούν ή να αμβλυθούν εγγενή αναπτυξιακά προβλήματα και να επιταχυνθεί ο ρυθμός σύγκλισης με τα ευρωπαϊκά δεδομένα. Για να επιτευχθεί αυτό το Επιχειρησιακό Σχέδιο οφείλει να αποτυπώσει και να ανασυνθέσει την υφιστάμενη κατάσταση στην ΠΔΜ ως προς την ενσωμάτωση των ΤΠΕ, τους αναπτυξιακούς της στόχους και τους στόχους των ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών για την Κοινωνία της Πληροφορίας (ΑΝΚΟ, 2002α)

Ως ευρύτερος Δημόσιος Τομέας ορίστηκε το σύνολο των υπηρεσιών και δράσεων που λαμβάνει ο πολίτης, οι δε εργαζόμενοι σε αυτές τις υπηρεσίες μισθοδοτούνται και ελέγχονται από το κράτος. Οι υπηρεσίες αυτές κατανέμονται στις ακόλουθες έξι κατηγορίες: 1) Περιφερειακή Διοίκηση, 2) Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, 3) Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και Κοινότητες), 4) Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), 5) Εκπαίδευση και 6) Υγεία-Πρόνοια.

Όσον αφορά στη δομή της παρούσας εργασίας αρχικά παρουσιάζονται τα πεδία της έρευνας για τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα. Η ακριβής αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης θα καταδείξει τα ακριβή μεγέθη και το σημείο ετοιμότητας για κάθε υπηρεσία του Δημόσιου Τομέα χωριστά. Κατόπιν περιγράφεται η μεθοδολογία σύνταξης του ερωτηματολογίου και οι ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για τη διασφάλιση των πληροφοριών του έργου. Η επόμενη ενότητα είναι αφιερωμένη στην περιγραφή της στατιστικής ανάλυσης και στην παράθεση των σημαντικότερων αποτελεσμάτων. Στην συνέχεια επιχειρείται να καταγραφεί η ευαισθητοποίηση και η ενημέρωση του ανθρώπινου δυναμικού του Δημόσιου τομέα στις ΤΠΕ. Τέλος, στη συνθετική διάγνωση σχολιάζονται οι διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα που συνάχθηκαν.

2. Παραδοχές

Η δομή και η σύνταξη του ερωτηματολογίου ακολούθησε τις τεχνικές και τις πρακτικές των άλλων περιφερειών, οι δε βασικές αρχές της εκπόνησης περιλαμβάνουν ενιαία κωδικοποίηση του τρόπου και της μεθοδολογίας μέτρησης της υφιστάμενης κατάστασης στην ελληνική περιφέρεια (Παπακωνσταντίνου, 1999). Για την διευκόλυνση της ενημέρωσης και συμμετοχής δημιουργήθηκε σχετικός κόμβος που παρέχει πληροφορίες για πολιτικές, στατιστικά στοιχεία και παρέχει εν γένει τη φιλοσοφία του εγχειρήματος για την Κοινωνία της Πληροφορίας ως μοχλό για την περιφερειακή ανάπτυξη (Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, 2000).

Συνολικά αναλύονται επτά βασικές μεταβλητές για κάθε υπηρεσία του Δημόσιου Τομέα. Οι μεταβλητές, οι οποίες διερευνώνται είναι οι ακόλουθες :

- Ανθρώπινο Δυναμικό
- Τεχνολογικός –Υπολογιστικός Εξοπλισμός
- Λειτουργικά Συστήματα
- Εφαρμογές Λογισμικού
- Δικτύωση
- Επικοινωνία – Διαδίκτυο
- Προβλήματα των φορέων .

Λόγω του γεγονότος ότι οι εφαρμογές της ΚτΠ βασίζονται συνήθως σε πολλές διαφορετικές τεχνολογίες, καθίσταται σημαντικός ο παράγοντας της ενοποίησης και σύγκλισης των διαφόρων τεχνολογιών και των υποδομών επεξεργασίας πληροφοριών, επικοινωνιών και δικτύωσης.

3. Μεθοδολογία

Όλα τα δεδομένα της έρευνας αποτελούν πρωτογενείς πληροφορίες, οι οποίες συγκεντρώθηκαν με χρήση των ακόλουθων μεθόδων:

- α) Ερωτηματολογίων, τα οποία συντάχθηκαν σύμφωνα με όλες τις διεθνώς αποδεκτές τεχνικές (Javeau, 2000) και συμπληρώθηκαν από εκπροσώπους των φορέων
- β) Συνεντεύξεων, συναντήσεων και προσωπικών επαφών μεταξύ των μελών της Ομάδας Έργου και των εκπροσώπων των φορέων.
- γ) Προϋπαρχουσών μελετών και στοιχείων με συναφές αντικείμενο (Javeau, 2000).
- δ) Δικτυακών τόπων, στους οποίους οι φορείς προβάλλουν τη δομή και το έργο τους.

Για να συγκεντρωθεί επαρκής αριθμός ερωτηματολογίων οργανώθηκε οκταμελής ομάδα ενημέρωσης, παροχής διευκρινήσεων και συγκέντρωσης των ερωτηματολογίων συμπεριλαμβανομένου και ενός εξειδικευμένου ατόμου (help desk), το οποίο σε όλη την διάρκεια της διαδικασίας ενημέρωσης και σύνταξης

των ερωτηματολογίων από τους φορείς έδινε (τηλεφωνικά και μέσω διαδικτύου) τις απαραίτητες διευκρινήσεις για την ορθότερη και πληρέστερη σύνταξη των ερωτηματολογίων (Fowler, 1995). Μέσω του help desk και μελών της ομάδας έργου, στην έδρα της Αναπτυξιακής Εταιρείας Κοζάνης (ANKO A.E.) που ήταν και ο ανάδοχος του έργου για την μελέτη και σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος έγινε ο προγραμματισμός των ενημερωτικών επισκέψεων στις έδρες των φορέων μετά από επικοινωνία με τον εκάστοτε φορέα.

Συνολικά απεστάλησαν 317 ερωτηματολόγια προς τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα της ΠΔΜ και συμπληρώθηκαν τα 130. Ο βαθμός ανταπόκρισης (response rate) έφθασε στο 41% που θεωρείται πολύ ικανοποιητικός, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ότι δε λήφθηκαν απαντήσεις από φορείς που δεν είχαν καμία πληροφοριακή υποδομή, όπως τα Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων και τα Κέντρα Υγείας (Linsky, 1975).

Τα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν με ευθύνη της Ομάδας Έργου αφορούσαν στους φορείς - χρήστες των ΤΠΕ. Με την έννοια αυτή η ανάλυση που παρουσιάζεται σε αυτή την εργασία αποτυπώνει με ακρίβεια την υπάρχουσα κατάσταση, με βάση και τους στόχους του Ε.Π. ΚτΠ για την ΠΔΜ. Παράλληλα προετοιμάστηκε κατάλληλο στατιστικό επιστημονικό εργαλείο και παραμετροποιήθηκε σύμφωνα με τα περιεχόμενα του ερωτηματολογίου που αποστάληκε στους φορείς. Από τα ερωτηματολόγια που επιστράφηκαν συμπληρωμένα στην έδρα της ANKO A.E. αντλήθηκαν όλα τα απαραίτητα δεδομένα στοιχεία και καταχωρήθηκαν σε αρχείο για στατιστική επεξεργασία και ανάλυση.

Τα αποτελέσματα της στατιστικής επεξεργασίας καθώς και της ποιοτικής ανάλυσης που έγινε στα συγκεντρωμένα στοιχεία περιλαμβάνονται στα αντίστοιχα κεφάλαια του τεύχους «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Κοινωνία της Πληροφορίας στην Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας (φάση Α')». Αξίζει να σημειωθεί ότι παρά τις εντατικές και συντονισμένες προσπάθειες της Ομάδας Έργου ορισμένοι από τους φορείς ανταποκρίθηκαν με ιδιαίτερη βραδύτητα λόγω:

- α) Υπερβολικών υποχρεώσεων ένεκα συμμετοχής τους σε άλλες δράσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη.
- β) Μη επαρκούς γνώσης κατανόησης των χαρακτηριστικών του ΕΠ της ΚτΠ.
- γ) Αμέλειας / αδράνειας καθώς και έλλειψης στοιχείων που απαιτούσε το ερωτηματολόγιο.

4. Στατιστική επεξεργασία των ερωτηματολογίων και παρουσίαση.

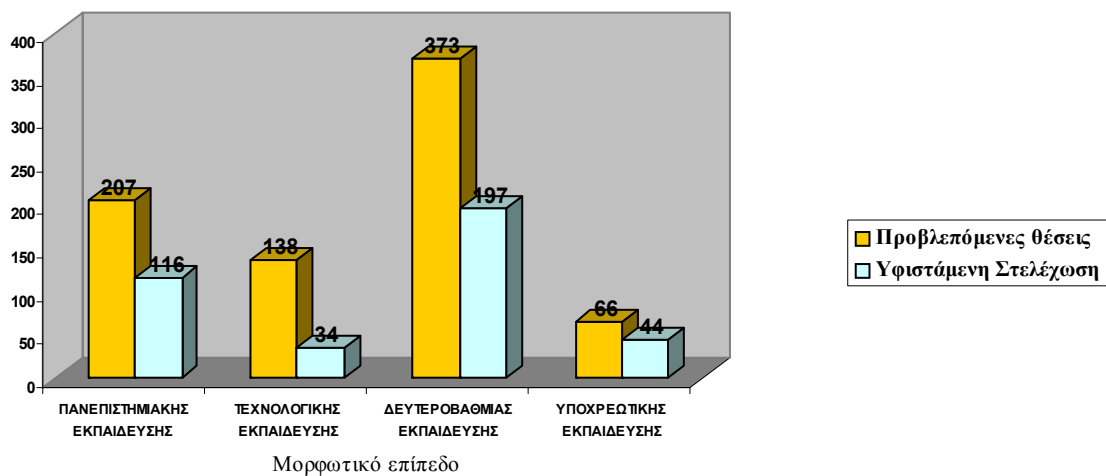
Η κωδικοποίηση των δεδομένων και η στατιστική επεξεργασία έγινε με χρήση του στατιστικού πακέτου για τις κοινωνικές επιστήμες SPSS (SPSS, 1986). Η ανάλυση των δεδομένων διαρθρώνεται έτσι ώστε να μπορεί εύκολα να γίνει σύγκριση και συσχέτιση. Παρουσιάζονται πίνακες κατανομής συχνοτήτων και σχολιασμός των βασικών μεταβλητών για κάθε μία από τις έξι κατηγορίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα στην ΠΔΜ.

4.1 Περιφερειακή Διοίκηση

Ανθρώπινο δυναμικό

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των σχετικών στοιχείων της Περιφέρειας, το ποσοστό όλων των κατηγοριών των υπαλλήλων με γνώση Η/Υ ανέρχεται σε 14,5%. Το ποσοστό των πτυχιούχων πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (ΠΕ) και τεχνολογικής εκπαίδευσης (ΤΕ) (28,4% και 17,6% αντίστοιχα) που γνωρίζει νέες τεχνολογίες είναι χαμηλό, από τους απόφοιτους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΔΕ) γνωρίζει Η/Υ ποσοστό 10,1%, ενώ από τους τελειόφοιτους της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (ΥΕ) κανένας. Οι περισσότεροι υπάλληλοι που χρησιμοποιούν σήμερα Η/Υ δεν έχουν επιμορφωθεί, αλλά έμαθαν τη χρήση των Η/Υ από προσωπικό ενδιαφέρον. Σχετική επιμόρφωση έγινε κυρίως σε νεοδιοριζόμενους υπαλλήλους με την εισαγωγική τους εκπαίδευση. Στα γραφήματα 1, 2 και 3 παριστάνεται η υφιστάμενη κατάσταση.

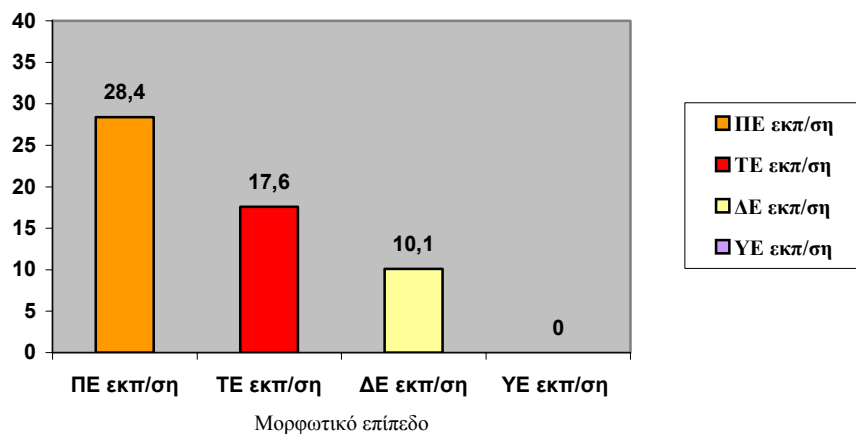
Γράφημα 1. Κατανομή των υπαλλήλων της ΠΔΜ ανάλογα με το μορφωτικό τους επίπεδο

Γράφημα 2. Γνώση χειρισμού Η/Υ των υπαλλήλων της ΠΔΜ ανάλογα με το μορφωτικό τους επίπεδο

Γράφημα 3. Ποσοστό (%) γνώσης χειρισμού Η/Υ από τους υπαλλήλους της ΠΔΜ ανάλογα με το μορφωτικό τους επίπεδο

Τεχνολογικός εξοπλισμός

Η έρευνα κατέληξε σε σχέση με τις υλικές και άυλες υποδομές της Περιφέρειας στις ακόλουθες διαπιστώσεις:

- Η πλειοψηφία των διευθύνσεων διαθέτει τηλεφωνικό κέντρο.
- Οι περισσότερες διευθύνσεις δε διαθέτουν σύνδεση με το διαδίκτυο ούτε ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Αναλυτικά το 31,8% των υπηρεσιών είναι συνδεδεμένες στο διαδίκτυο, ενώ μόνο στο 9,1% λειτουργεί ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.
- Η Περιφέρεια δε διαθέτει ιστοχώρο (web site).
- Πολλοί από τους υπολογιστές που υπάρχουν είναι παλαιάς τεχνολογίας (Pentium IV 3%, Pentium II-III 75% και οι υπόλοιποι παλαιότερου τύπου).
- Ως λειτουργικό σύστημα χρησιμοποιούνται κατά βάση τα Windows 95 ή τα Windows 98.
- Ο αριθμός των εκτυπωτών είναι μεγάλος λόγω έλλειψης δικτύου στα περισσότερα κτίρια, γεγονός που δεν επιτρέπει να υπάρχουν κοινόχρηστοι εκτυπωτές.
- Σχεδόν κάθε διεύθυνση διαθέτει τουλάχιστον ένα φωτοτυπικό μηχάνημα.
- Υπάρχουν ελάχιστοι scanners σε όλες τις Υπηρεσίες της Περιφέρειας.
- Οι περισσότερες Υπηρεσίες διαθέτουν φαξ.
- Υπάρχει μόνο ένας Η/Υ με σύστημα τηλεδιάσκεψης εγκατεστημένος στο Τμήμα ΠΑΜ – ΠΣΕΑ Πολιτικής Προστασίας.
- Μόνο ένα κτίριο από τα πολλά της Περιφέρειας έχει εγκατεστημένο δίκτυο υπολογιστών, το οποίο όμως δεν λειτουργεί σε όλο του το εύρος.
- Συνολικά υπάρχουν 82 υπολογιστές, από τους οποίους οι 19 είναι παλαιάς τεχνολογίας ενώ ο αριθμός των υπαλλήλων που έχουν γνώση Η/Υ είναι 63. Κατά συνέπεια οι περισσότεροι υπάλληλοι που γνωρίζουν Η/Υ έχουν διαθέσιμο υπολογιστή στην εργασία τους.
- Σε γενικές γραμμές ο αριθμός των Η/Υ σε σχέση με τον αριθμό των υπαλλήλων που γνωρίζουν να χρησιμοποιούν υπολογιστή είναι ικανοποιητικός. Υπάρχει όμως μεγάλη έλλειψη τηλεπικοινωνιακής υποδομής και δικτύων υπολογιστών.

4.2 Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Σε γενικές γραμμές διαπιστώνεται η ικανοποίηση των υπηρεσιών των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (ΝΑ) σε σχέση με τις υπηρεσίες που προσφέρει ο ΟΤΕ τόσο ως προς την ταχύτητα, όσο και ως προς την ποιότητά τους. Ιδιαίτερα θετικά αξιολογείται και η ταχύτητα και η επάρκεια με την οποία ο Οργανισμός ανταποκρίνεται στα αιτήματα για χορήγηση τηλεφωνικών συνδέσεων, συνδέσεων Internet και λοιπών υπηρεσιών.

Ανθρώπινο δυναμικό

Από το σύνολο των υπηρετούντων υπαλλήλων το ποσοστό που γνωρίζει και χειρίζεται Η/Υ ανά Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (ΝΑ) ανέρχεται:

- στη ΝΑ Κοζάνης σε 20,4%
- στη ΝΑ Γρεβενών σε 34,1%
- στη ΝΑ Καστοριάς σε 36,6%
- στη ΝΑ Φλώρινας σε 19%

Προβλήματα – Αδυναμίες

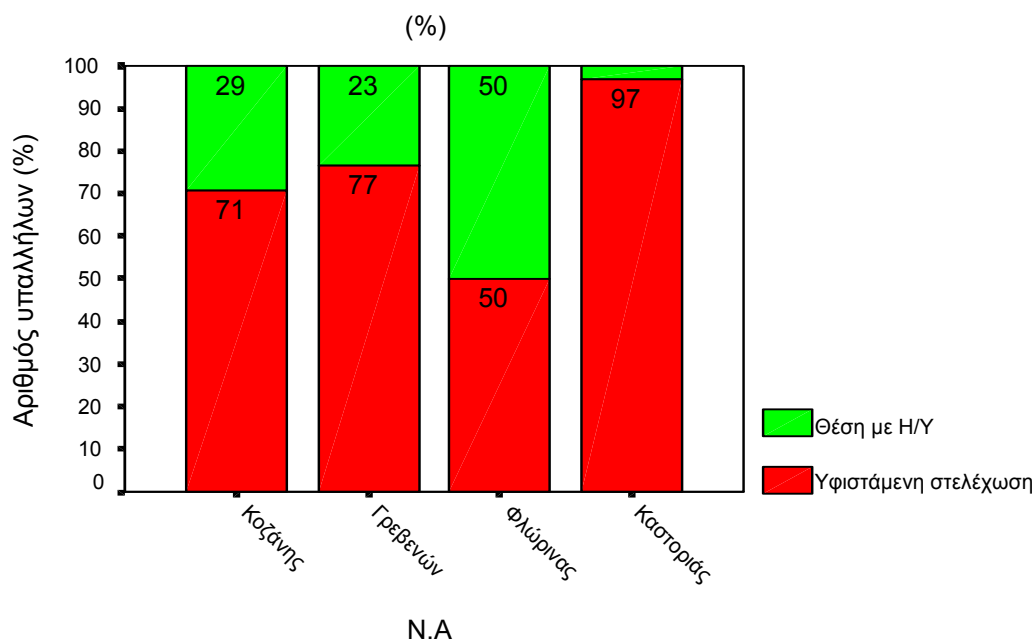
Από την ανάλυση των στοιχείων προκύπτει ότι το προσωπικό που υπηρετεί στις τέσσερις ΝΑ δεν αγγίζει το 50% των οργανικών θέσεων, με αποτέλεσμα η στελέχωση των υπηρεσιών να είναι ελλιπής και να μη μπορούν να ανταποκριθούν πλήρως στα αντικείμενα της αρμοδιότητάς τους .

Το ποσοστό πτυχιούχων (ΠΕ & ΤΕ) προς τους μη πτυχιούχους (ΔΕ & ΥΕ) τόσο στο σύνολο των προβλεπομένων οργανικών θέσεων, όσο και στο σύνολο των υπηρετούντων υπαλλήλων είναι μικρό, μόλις 42,69%. Εξειδικευμένες ειδικότητες με πρόσθετα προσόντα δεν υφίστανται μεταξύ των υπηρετούντων υπαλλήλων, παρ' όλο ότι αυτές προβλέπονται στους οργανισμούς .

Το ανθρώπινο δυναμικό που υπηρετεί στις υπηρεσίες των ΝΑ είναι σε χαμηλά επίπεδα εκπαιδευμένο στις νέες τεχνολογίες και στις νέες μεθόδους διοίκησης. Το μεγαλύτερο ποσοστό γνώσης στον χειρισμό Η/Υ είναι 36,6% (ΝΑ Καστοριάς) και το μικρότερο είναι 19% (ΝΑ Φλώρινας). Βέβαια η γνώση εκμάθησης Η/Υ στηρίζεται περισσότερο στις φιλότιμες προσπάθειες των υπαλλήλων, οι οποίοι έμαθαν να τον χρησιμοποιούν κυρίως από προσωπικό ενδιαφέρον. Στα γραφήματα 4 και 5 παριστάνονται τα ποσοστά και οι μέσοι αριθμοί υπαλλήλων των ΝΑ με θέση Η/Υ (48 στους 162 ή ποσοστό 29%).

Γράφημα 4. Ποσοστό υπαλλήλων των ΝΑ με θέση Η/Υ

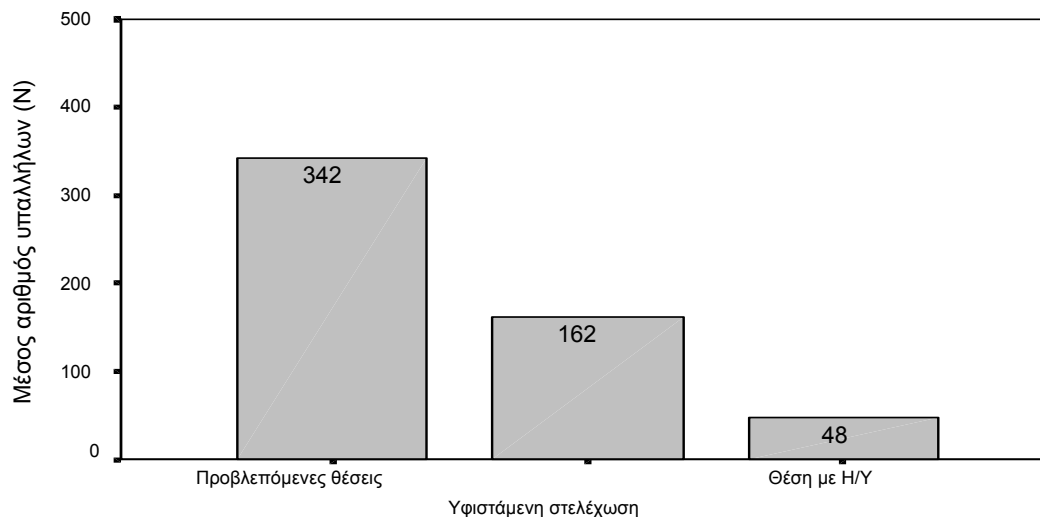
Ποσοστό υπαλλήλων των Ν.Α με θέση Η/Υ

Γράφημα 5. Μέσος αριθμός υπαλλήλων των ΝΑ της ΠΔΜ

Μέσος αριθμός υπαλλήλων των Ν.Α της ΠΔΜ

(Προβλεπόμενος,πραγματικός, με θέση Η/Υ)

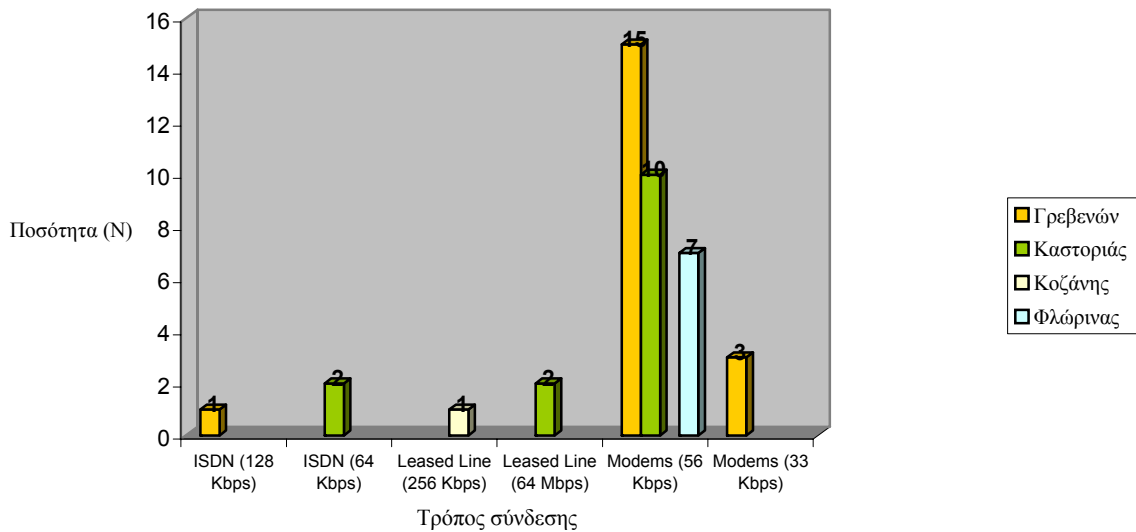

Δικτύωση

Από την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στις ΝΑ της ΠΔΜ διαπιστώνεται ότι η ΝΑ Κοζάνης με την ολοκλήρωση του έργου «Δίκτυο δεδομένων», με το οποίο έχουν διασυνδεθεί μεταξύ τους όλες οι δημοτικές αρχές αλλά και οι διάφορες υπηρεσίες, έχει δημιουργήσει μία σοβαρή υποδομή, ενώ στις άλλες τρεις ΝΑ της ΠΔΜ δεν ισχύει κάτι τέτοιο.

Η σύνδεση στο διαδίκτυο των ΝΑ της ΠΔΜ γίνεται κυρίως μέσω του τηλεφωνικού δικτύου με τη χρησιμοποίηση modems ή με γραμμές ISDN (64 Kbps, 128 Kbps). Σημειώνεται ότι η ΝΑ Κοζάνης χρησιμοποιεί μισθωμένη γραμμή (leased line) στα 256 Kbps για την πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Γράφημα 6. Διασύνδεση στο διαδίκτυο των Ν.Α της ΠΔΜ

Όσον αφορά στη δικτύωση των ΝΑ με άλλους φορείς, πλην της ΝΑ Κοζάνης, οι υπόλοιπες εμφανίζουν υστέρηση στις δικτύωσή τους με την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Η πλήρης απουσία δικτύωσης των τριών ΝΑ προξενεί σε ότι αφορά στην εξυπηρέτηση του πολίτη ακόμα μεγαλύτερα προβλήματα σε σχέση με την αντίστοιχη ανυπαρξία σύνδεσης ΟΤΑ και Νομαρχίας. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι στις ΝΑ υπάρχουν υπηρεσίες κατεξοχήν κρατικού χαρακτήρα, εποπτευόμενες από την Περιφέρεια.

Τεχνολογικός εξοπλισμός

Σχετικά με τον τεχνολογικό εξοπλισμό, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις βρίσκονται σε αρκετά καλό επίπεδο. Από τη στατιστική επεξεργασία των σχετικών απαντήσεων προκύπτουν οι εξής διαπιστώσεις:

- Τηλεφωνικό κέντρο διαθέτει μόνο το 75%, ενώ σύνδεση με γραμμές ISDN διαθέτουν όλες οι ΝΑ, εκτός από αυτήν της Φλώρινας.
- Πρόσβαση στο διαδίκτυο και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) έχουν όλες οι ΝΑ, ενώ ηλεκτρονική διεύθυνση (web site) με ιστοσελίδα έχουν μόνο οι ΝΑ Κοζάνης και Γρεβενών.
- Σύστημα τηλεδιάσκεψης υπάρχει μόνο στη ΝΑ Κοζάνης.
- Λειτουργούν τοπικά δίκτυα με μερική δικτύωση των Η/Υ.
- Ειδικά η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κοζάνης εκτός του τοπικού δικτύου έχει εγκαταστήσει δίκτυο επικοινωνίας με τους Δήμους, την ΤΕΔΚ και την Περιφέρεια .

Εξοπλισμός πληροφορικής

Ο εξοπλισμός πληροφορικής των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων κρίνεται σχετικά ικανοποιητικός, αν και είναι διάχυτη η εκτίμηση των υπηρεσιακών παραγόντων ότι απαιτείται η αναβάθμιση των υπολογιστών και η αντικατάσταση όσων είναι παλαιάς τεχνολογίας ώστε να καταστεί δυνατή (μετά και την απόκτηση και άλλων νέων υπολογιστών) η ομαλή δικτύωσή τους.

Οι σταθμοί εργασίας που αναφέρονται από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις είναι 108 στη ΝΑ Κοζάνης, 45 στη ΝΑ Γρεβενών, 47 στη ΝΑ Καστοριάς και 33 στη ΝΑ Φλώρινας.

Όλες οι ΝΑ διαθέτουν εφαρμογές λογισμικού για την εξυπηρέτησή της. Οι εφαρμογές αυτές καλύπτουν κυρίως το ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, την οικονομική διαχείριση και τη μισθοδοσία.

Υποστήριξη των Υποδομών ΤΠΕ

Σε ότι αφορά στην ύπαρξη προσωπικού μηχανογραφικής υποστήριξης η κατάσταση είναι μάλλον μεταβατική, αφού τα επόμενα χρόνια (έως το 2006) αναμένεται αναβάθμιση του προσωπικού με νέες προσλήψεις πτυχιούχων πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης. Η μηχανογραφική υποστήριξη των υποδομών ΤΠΕ αυτή τη στιγμή παρέχεται από εξειδικευμένο προσωπικό πληροφορικής ως εξής: ΝΑ Γρεβενών 3 άτομα, ΝΑ Καστοριάς 5, ΝΑ Κοζάνης 9 και ΝΑ Φλώρινας 6 άτομα.

4.3 Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης

Ανθρώπινο δυναμικό

Συνολικά στους Δήμους και τις Κοινότητες της ΠΔΜ η αναλογία των πτυχιούχων υπαλλήλων (ΠΕ και ΤΕ) που υπηρετούν προς τους μη πτυχιούχους (ΔΕ και ΥΕ) είναι περίπου 1:3 (ποσοστό 24,61% των ΠΕ και ΤΕ, έναντι 75,38% των ΔΕ και ΥΕ).

Αναφορικά με τη γνώση χειρισμού Η/Υ μόνο στους ΟΤΑ του νομού Γρεβενών η πλειοψηφία απαντά θετικά (51%), ενώ ακολουθούν οι νομοί Καστοριάς (48%), Κοζάνης (41%) και Φλώρινας (35%). Συνολικά από τους υπαλλήλους που υπηρετούν στους ΟΤΑ γνώση χειρισμού Η/Υ κατά μέσο όρο έχουν:

- στην κατηγορία ΠΕ ποσοστό 92,85%
- στην κατηγορία ΤΕ ποσοστό 76,38%
- στην κατηγορία ΔΕ ποσοστό 38,78%
- στην κατηγορία ΥΕ ποσοστό 0,85%

Προβλήματα – Αδυναμίες

Ως το κυριότερο πρόβλημα αναφέρεται από τους ίδιους τους Δήμους και Κοινότητες η έλλειψη προσωπικού, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ανταποκριθούν στις αρμοδιότητές τους. Στις υπηρεσίες αυτές το ανθρώπινο δυναμικό που υπηρετεί καλύπτει το 51% των προβλεπόμενων οργανικών θέσεων, ποσοστό κάλυψης που κρίνεται χαμηλό.

Η έλλειψη αυτή εμφανίζεται κυρίως σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό με κατάλληλες τεχνολογικές γνώσεις, ενώ από τους ήδη υπηρετούντες υπαλλήλους ελάχιστοι είναι αυτοί που έχουν εκπαιδευτεί στη χρήση Η/Υ. Στους ΠΕ και ΤΕ τα ποσοστά γνώσης Η/Υ είναι αρκετά αυξημένα, ενώ πολύ μικρότερο είναι το ποσοστό στους ΔΕ και μηδενικό στους ΥΕ.

Η αναλογία πτυχιούχων προς μη πτυχιούχους είναι αρκετά μικρή (1:3), ενώ υπάρχουν δήμοι που δε διαθέτουν βασικές ειδικότητες επιστημονικού προσωπικού (π.χ. πολιτικό μηχανικό).

Τεχνολογικός εξοπλισμός

Η επικοινωνιακή υποδομή των ΟΤΑ ανά νομό της Δυτικής Μακεδονίας συνοψίζεται στον πίνακα 1.

Πίνακας 1.Επικοινωνιακή υποδομή των ΟΤΑ της ΠΔΜ (%)

ΟΤΕ Νομών, %	Τηλεφ. κέντρο	ISDN	Internet	Web site	E-mail
Γρεβενών	31	23	38	8	31
Καστοριάς	92	16	58	17	50
Κοζάνης	94	13	100	19	100
Φλώρινας	50	40	90	30	90

Δίκτυα ηλεκτρονικών υπολογιστών διαθέτει το 45% των ΟΤΑ (Ν. Γρεβενών 23%, Ν. Καστοριάς 58%, Ν. Κοζάνης 69%, Ν. Φλώρινας 30%), ενώ οι υπόλοιποι βρίσκονται στο στάδιο εγκατάστασης. Στο μεγαλύτερο ποσοστό των ΟΤΑ έχουν αναπτυχθεί τοπικές βάσεις δεδομένων. Η χρήση εξωτερικών βάσεων δεδομένων είναι σχεδόν μηδενική. Τέλος στο 31,75% των ΟΤΑ το πρωτόκολλο τηρείται ηλεκτρονικά, ενώ αρκετοί βρίσκονται στο στάδιο αγοράς και εγκατάστασης του κατάλληλου λογισμικού.

4.4 Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου

Στα ΝΠΔΔ ανήκουν οι ακόλουθοι φορείς: δημοτικές επιχειρήσεις ΟΤΑ Α' βαθμού, Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) Δήμων, δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, δημοτικά ωδεία, δημοτικές βιβλιοθήκες, το Ινστιτούτο Βιβλίου και Ανάγνωσης (ΙΝΒΑ) καθώς και τα Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ).

Από την έρευνα πεδίου για τα ΝΠΔΔ της Δυτικής Μακεδονίας προέκυψαν οι εξής διαπιστώσεις:

- α) Δικτύωση: Δικτυακή υποδομή έχουν οι δημοτικές επιχειρήσεις των μεγάλων δήμων της ΠΔΜ κυρίως της Κοζάνης και της Πτολεμαΐδας.
- β) Πληροφοριακή υποδομή: Ο αριθμός Η/Υ και περιφερειακών των ΝΠΔΔ είναι μικρός και χρησιμοποιούνται για απλές εφαρμογές. Τα ΚΑΠΗ που συμμετείχαν στην έρευνα πεδίου δε διαθέτουν καμία σχετική υποδομή.
- γ) Εφαρμογές λογισμικού: Οι ευρύτερα χρησιμοποιούμενες εφαρμογές από τα ΝΠΔΔ της ΠΔΜ είναι οι εξής: εξυπηρέτηση ειδικών-ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, διαχείριση βιβλιοθήκης, ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, εφαρμογές προγραμματισμού και παρακολούθησης πορείας έργων καθώς και τεχνικό λογισμικό.

Ανθρώπινο Δυναμικό

Η έρευνα έδειξε ότι ο μέσος αριθμός υπαλλήλων των ΝΠΔΔ με ευχέρεια χρήσης των ΤΠΕ κρίνεται στο σύνολο της ΠΔΜ ικανοποιητικός για τις κατηγορίες υπαλλήλων ΠΕ και ΤΕ.

4.5 Εκπαίδευση

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζονται η διοικητική διάρθρωση των δημοσίων εκπαιδευτικών δομών της ΠΔΜ, οι υποδομές σε ΤΠΕ και η δικτύωση σε υπάρχοντα εκπαιδευτικά δίκτυα, στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και ανώτατη εκπαίδευση.

Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Ο πίνακας 2 περιλαμβάνει τους αριθμούς των σχολικών και διοικητικών μονάδων όλων των τύπων που έχουν συνδεθεί με το πανελλήνιο σχολικό δίκτυο.

Πίνακας 2. Σχολικές και διοικητικές μονάδες ΠΕ και ΔΕ της ΠΔΜ ανά νομό που είναι συνδεδεμένες με το πανελλήνιο σχολικό δίκτυο

NOMOI	ΚΟΖΑΝΗΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΦΛΩΡΙΝΑΣ
Νηπιαγωγεία	0	0	0	0
Δημοτικά	20	3	1	1
Γυμνάσια	38	27	6	17
Λύκεια	14	8	4	5
ΤΕΕ	9	2	2	3
ΣΕΚ	2	2	0	1
ΚΕΣΥΠ	2	2	2	3
Σχολικές Βιβλιοθήκες	1	1	0	5
ΙΕΚ	2	1	1	1
Διοικητικές Μονάδες	5	1	1	1

Πηγή: <http://www.sch.gr>

Ανώτατη Εκπαίδευση

Στην ΠΔΜ εδρεύει ένα τμήμα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (το τμήμα Μηχανικών Διαχείρισης Ενεργειακών Πόρων) και το ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ο προβλεπόμενος αριθμός προσωπικού για το μοναδικό υπάρχον τμήμα είναι 43 άτομα. Η πραγματική υφιστάμενη στελέχωση είναι μόλις 17 άτομα (ποσοστό 39,5%). Όλοι όσοι στελεχώνουν το τμήμα έχουν θέση Η/Υ (ποσοστό 100%). Στο σύνολο τους τα άτομα που εργάζονται έχουν ευχέρεια χρήσης Η/Υ καθώς και δεξιότητες σχετικές με τις ΤΠΕ

Το τμήμα είναι συνδεδεμένο στο διαδίκτυο (μισθωμένη γραμμή με ταχύτητα 128 Kbps). Χρησιμοποιεί το Internet για ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, για μεταφορά αρχείων και για 'πλοήγηση'. Ακόμη διαθέτει δίκτυο με το οποίο επιτυγχάνεται η διασύνδεση των υπολογιστών μέσα στο τμήμα.

ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας

Το ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας εδρεύει στην Κοζάνη και έχει τρία παραρτήματα στη Φλώρινα, στην Καστοριά και στα Γρεβενά. Ο αριθμός αλλά και οι τύποι των Η/Υ (Pentium II,III και IV) που είναι εγκατεστημένοι παρουσιάζουν μεγαλύτερο ποσοστό πληρότητας σε σχέση με τους άλλους φορείς που εξετάστηκαν από την έρευνα πεδίου. Ως προς τη γνώση χρήσης των Η/Υ, τα ποσοστά των υπαλλήλων είναι σαφώς ανώτερα από κάθε άλλο φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Συγκεκριμένα στις κατηγορίες ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ τα ποσοστά αγγίζουν το 100 %.

Κλείνοντας την αναφορά στον τομέα της εκπαίδευσης στην ΠΔΜ, συμπεραίνεται ότι το ανθρώπινο δυναμικό τους (δάσκαλοι, καθηγητές, μέλη εκπαιδευτικού και ερευνητικού προσωπικού, αλλά και διοικητικό προσωπικό) υπερτερούν σαφώς του προσωπικού των άλλων φορέων σε γνώσεις νέων τεχνολογιών. Ωστόσο, η υποδομή σε ΤΠΕ κρίνεται ικανοποιητική μόνο στην ανώτατη εκπαίδευση.

4.6 Υγεία - Πρόνοια

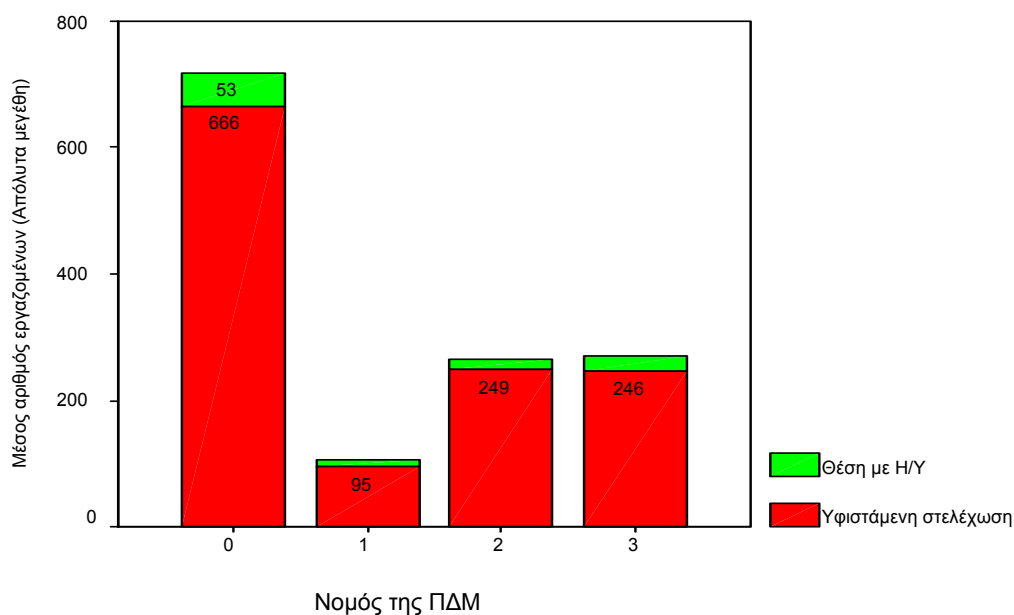
Η εισδοχή και η χρήση των ΤΠΕ στα Νοσοκομεία και στα Κέντρα Υγείας της ΠΔΜ αποτυπώνεται ως εξής:

Στα Νοσοκομεία υπάρχει μια ισχνή υπολογιστική ισχύς για εφαρμογές εξυπηρέτησης πολιτών και πολύ μικρός αριθμός υπαλλήλων έχει ευχέρεια ή περαιτέρω δεξιότητες στην χρήση Η/Υ. Στα Κέντρα Υγείας δεν υπάρχει καθόλου πληροφοριακή υποδομή, το δε ανθρώπινο δυναμικό ελάχιστα γνωρίζει από τεχνολογίες της ΚτΠ. Ακολουθούν σχόλια και διαγράμματα που παρουσιάζουν το βαθμό διείσδυσης των ΤΠΕ στις Νοσοκομειακές Μονάδες της Περιφέρειας καθώς και στα Κέντρα Υγείας.

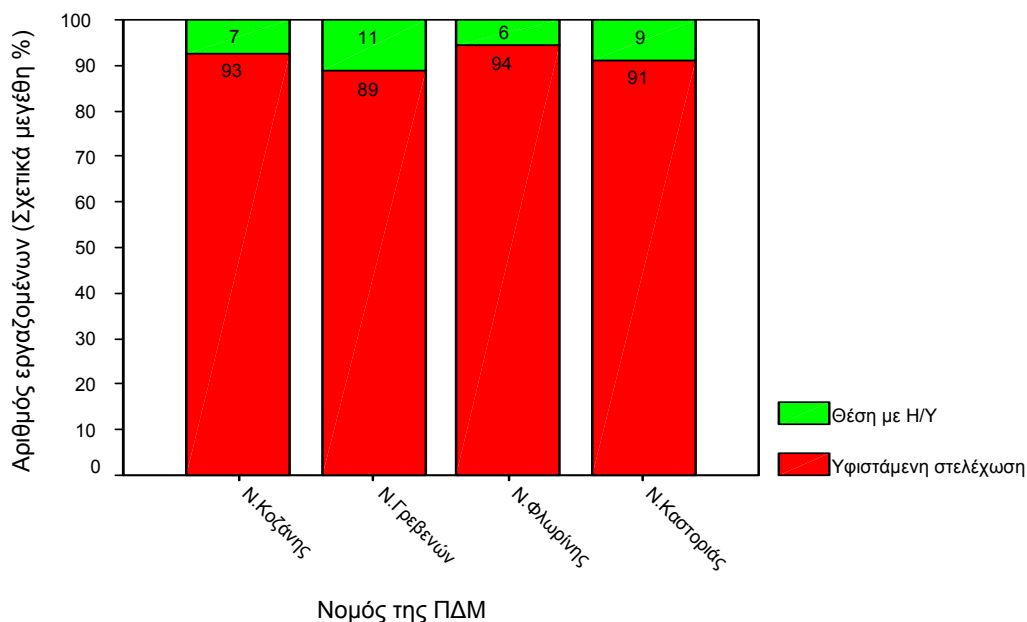
Νομαρχιακά Γενικά Νοσοκομεία (ΝΓΝ)

Οι απόλυτες και σχετικές συχνότητες των εργαζομένων των ΝΓΝ, της ΠΔΜ που έχουν θέση Η/Υ παρουσιάζονται στα ακόλουθα συσσωρευμένα ραβδογράμματα (γραφήματα 7 και 8).

Γράφημα 7. Πραγματικός αριθμός εργαζομένων και θέσεις Η/Υ

Γράφημα 8. Πραγματικός αριθμός εργαζομένων και θέση Η/Υ (%)

Παρατηρείται εμφανής δυσαναλογία ανάμεσα στον αριθμό των εργαζομένων που χρησιμοποιούν Η/Υ και εκείνων που δεν χρησιμοποιούν. Ο αριθμός των εργαζομένων με θέση Η/Υ κυμαίνεται από 6% (ΝΓΝ Φλώρινας) έως 11% (ΝΓΝ Γρεβενών).

Είναι επίσης φανερή η δραματική μείωση του μέσου αριθμού των υπαλλήλων των ΝΓΝ που έχουν άλλες δεξιότητες σχετικές με την ΚτΠ σε σχέση με αυτούς που απλώς χρησιμοποιούν Η/Υ. Δηλαδή ο αριθμός των υπαλλήλων με ευρύτερες δεξιότητες γύρω από την ΚτΠ είναι ελάχιστος.

Κέντρα Υγείας

Ο εξοπλισμός πληροφορικής των Κέντρων Υγείας (ΚΥ) της ΠΔΜ κρίνεται σχεδόν ανύπαρκτος. Το σύνολό τους στερούνται παντελώς υπολογιστικού εξοπλισμού πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, στις οποίες η υπάρχουσα πληροφορική υποδομή σε τεχνικό λογισμικό αλλά και σε λογισμικό εφαρμογών είναι ελλιπής.

Η στελέχωση των ΚΥ σε ανθρώπινο δυναμικό κρίνεται ικανοποιητική. Ο βαθμός τεχνογνωσίας του προσωπικού στη χρήση Η/Υ και στις νέες τεχνολογίες είναι μικρός. Είναι σαφές ότι λόγω της έλλειψης υπολογιστικού εξοπλισμού δε γίνεται λόγος για δικτύωση των ΚΥ με τα ΝΓΝ ή άλλους εποπτευόμενους φορείς. Κανένα ΚΥ της ΠΔΜ δεν είναι συνδεδεμένο στο διαδίκτυο.

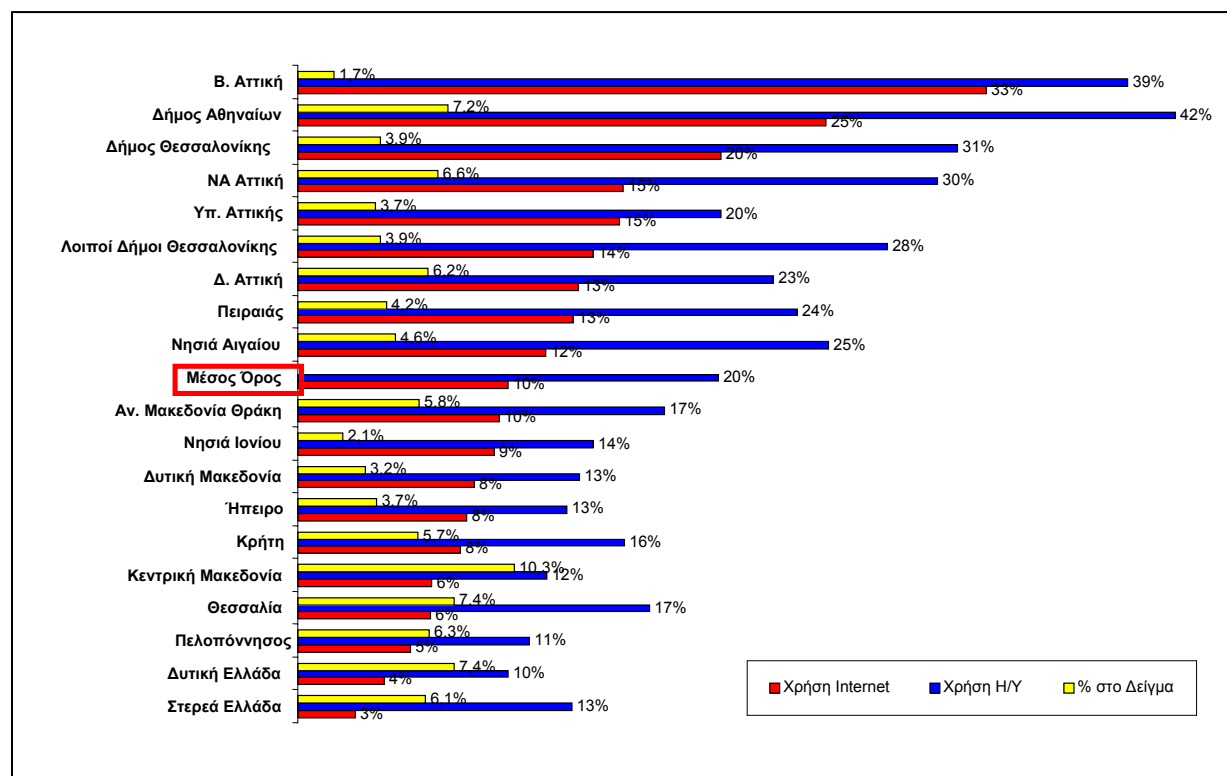
5. Ευαισθητοποίηση και χρήση των ΤΠΕ

Η εμπιστοσύνη της κοινωνίας του δημόσιου τομέα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στις ΤΠΕ φαίνεται να βρίσκεται σε αρκετά υψηλό επίπεδο. Υπάρχει η άποψη ότι οι ΤΠΕ είναι σε θέση να προσφέρουν γενικά πολλές νέες δυνατότητες, κυρίως στο προσωπικό του δημόσιου τομέα που χαρακτηρίζονται από σχετικά υψηλό εισόδημα και επίπεδο μόρφωσης.

Αυτοί που δεν εμπιστεύονται ιδιαίτερα τις ΤΠΕ χαρακτηρίζονται από χαμηλό σχετικά επίπεδο μόρφωσης, πράγμα που σημαίνει ότι η άποψή τους βασίζεται περισσότερο σε άγνοια. Καταγράφεται επίσης κάποια δυσπιστία για τη χρήση των ΤΠΕ από τους δημόσιους φορείς, η οποία πιθανώς οφείλεται σε αρνητικές εμπειρίες από την επαφή με μηχανογραφημένες δημόσιες υπηρεσίες.

Αξιοσημείωτα είναι τα συμπεράσματα πανελλαδικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε σχεδόν την ίδια περίοδο από το Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ) και αφορούσε στη χρήση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Internet στην Ελλάδα (Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας, 2002). Η έρευνα καταγράφει βέβαια το σύνολο της επικράτειας και όχι μόνο το δημόσιο τομέα, ωστόσο οι τάσεις που αποτυπώνονται συμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας. Στο γράφημα 9 εμφανίζεται η χρήση Η/Υ και Internet στις γεωγραφικές περιφέρειες της χώρας, αλλά και ο εθνικός μέσος όρος.

Γράφημα 9 . Χρήση Η/Υ και Internet κατά γεωγραφική περιοχή

Το κυριότερο συμπέρασμα που προκύπτει από την έρευνα του ΕΔΕΤ είναι η μεγάλη διαφοροποίηση στα ποσοστά χρήσης Η/Υ και Internet μεταξύ των διαφόρων γεωγραφικών περιοχών της Ελλάδας. Ο πίνακας 3 δείχνει ότι τα ποσοστά χρήσης Η/Υ και Internet της ΠΔΜ υστερούν σημαντικά του εθνικού μέσου όρου. Όσον αφορά στην πρόθεση για χρήση ΤΠΕ η εικόνα είναι ακόμη δυσμενέστερη (βλ. πίνακα 4).

Πίνακας 3. Σύγκριση της ΠΔΜ με τον εθνικό μέσο όρο στη χρήση Η/Υ και Internet

	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	Εθνικός μέσος όρος
Κάτοχοι προσωπικού Η/Υ	27%	34%
Σύνδεση Internet	14%	15%

Πίνακας 4. Σύγκριση της ΠΔΜ με τον εθνικό μέσο όρο ως προς την πρόθεση χρήσης Η/Υ και Internet

	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	Εθνικός μέσος όρος
Κάτοχοι προσωπικού Η/Υ	5%	13%
Σύνδεση Internet	5%	9%

Συμπερασματικά η ΠΔΜ υπολείπεται του μέσου όρου της χώρας και βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις τόσο στη χρήση, όσο και στην πρόθεση χρήσης των Η/Υ και του διαδικτύου, γεγονός το οποίο να ληφθεί υπόψη κατά το σχεδιασμό δράσεων ΤΠΕ στα πλαίσια του ΕΠ για την ΚτΠ (Καρούνος, 2002).

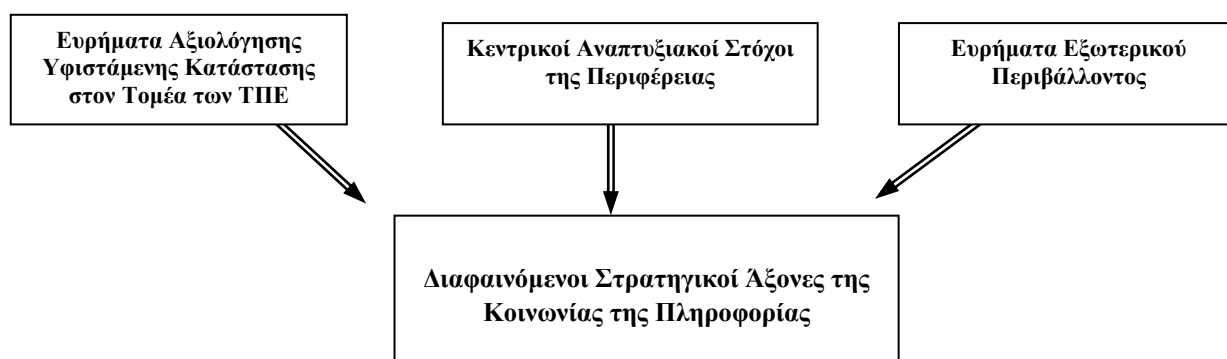
6. Συνθετική διάγνωση

Στόχος αυτής της ενότητας είναι να συνοψίσει τα προηγούμενα ευρήματα ώστε μέσα από την ανάλυση και αξιολόγησή τους να προκύψουν συνθετικά συμπεράσματα που θα καθορίσουν το είδος των στρατηγικών αξόνων της Περιφέρειας για την Κοινωνία της Πληροφορίας (ΑΝΚΟ, 2002β).

Η διαδικασία του στρατηγικού σχεδιασμού, η οποία αποτυπώνεται σχηματικά στο γράφημα 10, καθορίζεται από την ακόλουθη σειρά λογικών βημάτων:

1. Την αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης στην ΠΔΜ στον τομέα της ενσωμάτωσης των Νέων Τεχνολογιών μέσα από τη διάγνωση των δυνατών και αδύνατων σημείων της Περιφέρειας σε αυτό τον τομέα.
2. Την ενσωμάτωση των αναπτυξιακών στόχων περιφερειακής ανάπτυξης για την προγραμματική περίοδο 2000-2006 όπως έχουν ήδη διατυπωθεί από την Περιφέρεια στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Οι στρατηγικοί αυτοί στόχοι που αποτελούν την υιοθετηθείσα πολιτική ανάπτυξης της Περιφέρειας θα πρέπει να εξυπηρετηθούν με τη μορφή είτε της συνέργιας είτε της συμπληρωματικότητας και από τους στόχους του επιχειρησιακού σχεδιασμού για την ΚτΠ.
3. Την αξιολόγηση των ευρημάτων του εξωτερικού περιβάλλοντος που καθορίζουν τόσο το πλαίσιο στο οποίο μπορεί να κινηθεί το ΕΠ της ΚτΠ όσο και τις οριζόντιες παρεμβάσεις και έργα που θα πραγματοποιηθούν στην Περιφέρεια.

Γράφημα 10. Τα ευρήματα της αξιολόγησης ως συνιστώσα για την χάραξη των στρατηγικών αξόνων στο ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας για την ΠΔΜ

Ακολουθεί η αξιολόγηση της ΠΔΜ στα ζητήματα που σχετίζονται με τον τομέα των ΤΠΕ, προκειμένου να προσδιορισθεί ο κεντρικός και οι ειδικοί στόχοι του Επιχειρησιακού Σχεδίου ώστε να καταρτισθεί το Πρόγραμμα Ανάπτυξης του τομέα. Η αξιολόγηση και καταγραφή που ακολουθούν

στηρίζονται στην προηγηθείσα ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και στηρίζουν με την έννοια αυτή την υιοθέτηση της κατάλληλης στρατηγικής (Καλογήρου, 2003).

Δυνατά Σημεία

- Ύπαρξη σημαντικών φορέων γνώσης για παραγωγή και διάθεση τεχνογνωσίας (κυρίως το ρόλο το ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας)
- Ικανοποιητική διείσδυση των ΤΠΕ στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Ικανοποιητικές τηλεπικοινωνιακές υποδομές
- Ίδρυση και λειτουργία του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (με την προϋπόθεση ότι θα λειτουργήσουν το ταχύτερο δυνατό και άλλα τμήματα)

Αδυναμίες

- Χαμηλά σχετικά επίπεδα χρήσης ΤΠΕ από την Περιφερειακή Διοίκηση
- Χαμηλά επίπεδα χρήσης ΤΠΕ από τους εργαζόμενους στις ΝΑ (με εξαίρεση τη ΝΑ Κοζάνης)
- Χαμηλά επίπεδα, με αυξητική τάση, στη χρήση ΤΠΕ από τους ΟΤΑ Α' βαθμού
- Έλλειψη διασύνδεσης μεταξύ των φορέων δημοσίου ενδιαφέροντος που στοχεύουν στην εξυπηρέτηση του πολίτη (πλην του Ν. Κοζάνης)
- Μικρή χρήση ΤΠΕ από τις μονάδες υγείας και πρόνοιας

Με βάση τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες της ΠΔΜ στη χρήση και ανάπτυξη των ΤΠΕ, προκύπτουν, σε σχέση με το εξωτερικό περιβάλλον, οι παρακάτω ευκαιρίες και απειλές:

Ευκαιρίες

- Παραγωγή και διάθεση τεχνογνωσίας στις ΤΠΕ τόσο στον εσωτερικό της χώρας όσο και στα Βαλκάνια
- Περαιτέρω βελτίωση της χρήσης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση και παράλληλη επιμόρφωση
- Εξυπηρέτηση του πολίτη με την εφαρμογή και οριζόντια ανάπτυξη ΤΠΕ με βάση την υφιστάμενη τηλεπικοινωνιακή υποδομή (δικτύωση, στήριξη απομακρυσμένων περιοχών κλπ)
- Εξυπηρέτηση του πολίτη με την επέκταση επιτυχημένων εφαρμογών στη δημόσια διοίκηση και στην αυτοδιοίκηση (εσωτερική οργάνωση φορέων, διασύνδεση κλπ)

Απειλές

- Στασιμότητα στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του πολίτη λόγω πιθανής αδυναμίας εισαγωγής και εφαρμογής ΤΠΕ προς όφελος της καθημερινότητάς του
- Χαμηλή ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και της τοπικής οικονομίας λόγω ολιγοπωρίας στη χρήση ΤΠΕ
- Πιθανή περιθωριοποίηση Κοινωνικών Ομάδων λόγω χαμηλής χρήσης ΤΠΕ προσδίδει την έννοια του κατεπείγοντος στις δράσεις ευαισθητοποίησης και πληροφόρησης

Η έρευνα αυτή για την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα της Δυτικής Μακεδονίας επιχειρήθηκε μέσω στατιστικής ανάλυσης δεδομένων έρευνας πεδίου με χρήση ερωτηματολογίου και στατιστικής ανάλυσης των απαντήσεων που συλλέχθηκαν. Πιστεύουμε ότι μπορεί να συνεισφέρει ουσιαστικά στη χάραξη της στρατηγικής για την Κοινωνία της Πληροφορίας στον Δημόσιο Τομέα της Περιφέρειας της Δυτικής Μακεδονίας, αλλά και να αποτελέσει έναυσμα για τη διεξαγωγή παρεμφερών μελετών σε άλλες ελληνικές περιφέρειες.

Αναφορές

- Αναστασιάδης, Π. (2000). *Στον @ιώνα της Πληροφορίας*. Εκδόσεις Λιβάνη ΑΒΕ - «Νέα Σύνορα», Αθήνα.
- ΑΝΚΟ ΑΕ, (2002α). *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 'Κοινωνία της Πληροφορίας για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Α' φάση*. Κοζάνη.
- ΑΝΚΟ ΑΕ, (2002β). *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 'Κοινωνία της Πληροφορίας για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Β φάση*. Κοζάνη.
- Ελληνική Κυβέρνηση (1999). *Λευκή Βίβλος: Η Ελλάδα στην Κοινωνία της Πληροφορίας Στρατηγική και δράσεις* (αναρτημένο στον κόμβο www.infosociety.gr)
- Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας. (2002). *Η χρήση νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)*.
- Fowler, F. J. (1993). *Survey Research Methods*. 2nd Edition. Sage Publication, California.

- Javeau, C. (2000). *Η Έρευνα με Ερωτηματολόγιο. Το Εγχειρίδιο του Καλού Ερευνητή*. Εκδόσεις Τυπωθήτω - Γιώργος Δαρδάνος. Αθήνα.
- Καλογήρου, Ι. (2003). *Επιχειρηματικότητα και ΚτΠ στη Δυτική Μακεδονία* (ανηρτημένο στον κόμβο www.infosociety.gr)
- Καρούνος, Θ., Γουσίου, Λ. (2002). *Εθνική Έρευνα για τις Νέες Τεχνολογίες και την Κοινωνία της Πληροφορίας*. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Κοινωνία της Πληροφορίας”.
- Linsky, A. (1975). Stimulating responses to mailed questionnaires : A review. *Public Opinion Quarterly*, 34, 568-575.
- Παπακωνσταντίνου, Γ. (1999). *Η κοινωνία της πληροφορίας στο Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000-2006*.
- Parakonstantinou, G. and Collechia, A. (1996). *The Evolution of Skills in OECD Countries and the Role of Technology*. STI Working Papers, 1996/8. OECD, Paris.
- SPSS Inc. (1986). *SPSS User's Guide*, Edition 2, McGraw-Hill, New York.
- Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ειδική Γραμματεία για την ΚτΠ. (2000). Επίσημος δικτυακός κόμβος για την Κοινωνία της Πληροφορίας www.infosociety.gr.